

Kowerski Edward (1837—1916), generał broni, geograf i geodeta w służbie rosyjskiej, członek Komitetu Naukowego Sztabu Generalnego. Ur. 17 III w pow. ihumeńskim, syn Aureliana (ur. 1815), sprawnika tegoż powiatu, i Sydalii Siehieniówny. Dn. 11 VI 1855 r. wstąpił do służby w wojsku rosyjskim. K. pozostawił po sobie liczne prace z zakresu geodezji i kartografii. Najcelniejszą z nich jest wykonana pod jego kierunkiem w r. 1894 mapa Rosji Azjatyckiej w skali 1 : 8 400 000 (*Karta Azjatskoj Rossii*, Pet. 1894). Drugie jej wydanie ukazało się w r. 1900, w wersji francuskiej (*Carte de la Russie d'Asie ci des pays limitrophes*, Pet. 1900, z dołączonym tekstem: *Notice sur la carte de la Russie d'Asie*). Pracę tę podjęto z okazji odbytej podróży przez cara Mikołaja II po Syberii i krajach Azji (trasa drogi cesarskiej została na mapie drobiazgowo wykreślona). Mapa podaje dokładną sieć drogowo-komunikacyjną, bogactwa mineralne, dokładne dane fizjograficzne, administracyjne i osadnicze. Została ona opracowana na podkładzie mapy „*Carte generale de la Russie d'Asie*” w skali 1 : 4 200 000, wydanej przez oddział kartograficzny Sztabu Generalnego Rosyjskiego pod kierunkiem gen. A. Bolszewa.

W r. 1896 Tow. Geograficzne rosyjskie wydało prace, K-ego *Travaux géodésiques ayant trait à la construction du Transsiberien*, opartą w głównej mierze na materiałach niepublikowanych. Ta praca K-ego wraz z jego mapą Azji została t. r. umieszczona na wystawie postępu przemysłowego i sztuki rosyjskiej w Nowogrodzie, gdzie uzyskała pierwszą nagrodę. Mapa została uznana przez fachowców za wybitne osiągnięcie, podobnie jak omówienie prac geodezyjnych przy wytyczaniu trasy kolei transsyberyjskiej na odcinku Czerniaewo Taszkient — Khadja — Maghir. Oprócz zdjęć na terenie Azji prowadził K. również zdjęcia w krajach bałtyckich. W r. 1867 polecono mu przeprowadzenie zmiany polskiej nomenklatury na mapie Król. Pol. na rosyjską, której dokonał przy współpracy sławisty A. Hilferdinga, a potem na polecenie Tow. Geograficznego wydał w r. 1905 notatkę pt. *Zapiski po transkripcii polskich nazwanij*. K. opublikował także liczne artykuły dotyczące prac kartograficznych i geodezyjnych w wydawnictwach wojskowych i rosyjskiego Tow. Geograficznego. Biblioteka Narodowa posiada jeden egzemplarz 2. wydania omówienia *Notice sur la carte...* z odręcną dedykacją autora dla Włodzimierza Spasowicza (z 5 IV 1900 r.).

K. był żonaty z Elżbietą Plewakówną, miał brata Piotra i siostry Marię Bołtuciovą, Teresę, Sydalię Plewakową i Michalinę Ibieńską.

Enc. Wojsk.; Ilustr. Enc. Trzaski; W. Ilustr. Enc. Gutenberga; Boniecki; — Olszewicz B., Polska kartografia wojskowa, W. 1921.

Zofia Haczewska

Polski Słownik Biograficzny, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, wydawnictwo PAN,
tom XIV, rok 1968-69 i XXVIII, rok 1984-85